

การใช้กิจกรรมนักศึกษาเพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตไทย

นันทพงศ์ หมิแหละหมั้น นรรธสรพร เล็กสู่ เฉลิมชาติ เมฆแดง และ วัฒนา จินดาวัฒน์

อาจารย์ประจำ คณะศึกษาศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ

OPERATING STUDENT ACTIVITIES TO DEVELOP DESIRABLE CHARACTERISTICS OF THAI GRADUATES

Nantapong Milaehman, Nuttasup Leksoo, Chalermchat Mekdaeng and Wattana Jindawat

Lecturer, School of Education, Suvarnabhumi Institute of Technology, Thailand

E-mail address: Milaehman2562@gmail.com

วันที่รับบทความ (Received) 22 กุมภาพันธ์ 2563

วันที่ได้รับบทความฉบับแก้ไข (Revised) 22 กรกฎาคม 2563

วันที่ตอบรับบทความ (Accepted) 16 กันยายน 2563

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ในการนำเสนอการใช้กิจกรรมนักศึกษาเพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตไทย การพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์เป็นเป้าหมายสำคัญในการจัดการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ได้กำหนดนโยบายการพัฒนาบัณฑิตอุดมคติไทย พ.ศ. 2554 - 2558 โดยกำหนดว่าจะต้องมีความเป็นพลวัต (dynamic) ให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของโลกภายนอก เพื่อให้สถาบันอุดมศึกษาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาบัณฑิตให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว วัตถุประสงค์ของการพัฒนาบัณฑิต ในอุดมคติไทย คือ การสร้างกรอบทิศทางของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตตามหลักสูตร การดำเนินงานพัฒนาบัณฑิต และ ติดตามผลการดำเนินงานพัฒนาบัณฑิต ของสถาบันอุดมศึกษา ครม.มีดังนี้ 1) ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 พร้อมในการทำงานและมีขีดความสามารถในระดับสากล สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้บัณฑิตในสาขาอาชีพต่าง ๆ 2) มีคุณลักษณะความเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลก 3) มีความเป็นเลิศที่หลากหลาย

ยุทธศาสตร์การพัฒนานักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา (พ.ศ. 2560-2564) ให้มีความตระหนักถึงภารกิจที่สำคัญนั้น สถาบันอุดมศึกษาจำเป็นต้องพัฒนาศักยภาพนักศึกษา ซึ่งงานด้านกิจการนักศึกษา ต้องมุ่งพัฒนาบัณฑิตให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตร โดยให้มีคุณภาพและสมรรถนะครอบคลุมกรอบของงานด้านกิจการนักศึกษาและกิจกรรมที่สถาบันอุดมศึกษาส่งเสริมสนับสนุนให้นักศึกษา มีพัฒนาร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา ทั้งนี้มหาวิทยาลัยทั้งภาครัฐและเอกชนสามารถใช้กิจกรรมพัฒนานักศึกษาให้มีคุณลักษณะบัณฑิตไทยที่พึงประสงค์ อาจจะทำผ่านกิจกรรมได้หลายแบบ เช่น การใช้กิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตไทย 6 ด้าน 1) กิจกรรมด้านวิชาการ 2) กิจกรรมด้านความมีวินัยและความรับผิดชอบ 3) กิจกรรมด้านบำเพ็ญประโยชน์ 4) กิจกรรมส่งเสริมความมีสุขภาพกาย สุขนิสัยและสุขภาพจิตที่ดี 5) กิจกรรมด้านสุนทรียภาพทั้งทางด้านศิลปะ ดนตรีและกีฬา 6) กิจกรรมด้านความกตัญญู กตเวที

คำสำคัญ: กิจกรรมนักศึกษา พัฒนาศักยภาพนิสิตนักศึกษา คุณลักษณะที่พึงประสงค์บัณฑิตไทย

Abstract

The objective of developing Thai ideal graduates is to create a directional framework for the desirable characteristics of the graduates according to the curriculum. Implementation of graduates development and monitoring the performance of graduates development Of higher education institutions should include: 1) 21st-century learning skills ready to work and have international capability. It corresponds to the needs of graduate users in various fields of careers 2) possesses Thai citizenship and global citizenship 3) there is a wide variety of excellence.

Strategies for developing students in higher education institutions (2017-2021) to be aware of that crucial mission, higher education institutions need to develop student potential in which the student affairs work must aim to encourage graduates to have desirable characteristics according to the curriculum by providing quality and competency covering the framework of student affairs and activities supported by higher education institutions aimed at the students. There is a development of physical, emotional, social, intellectual. The universities in both the public and private sectors able to use activities to develop students to have the characteristics of Thai graduates desirable This could be done through various activities such as the use of activities to develop the desirable characteristics of Thai graduates in 6 areas: 1) academic activities 2) discipline and responsibility activities 3) service activities 4) activities to promote knowledge physical health, good health, and mental health. 5) aesthetic activities in arts, music, and sports. 6) gratitude activities.

Keywords: Student activities, Develop student potential, Desirable characteristics of Thai graduates

บทนำ

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) ได้กำหนดให้สถาบันอุดมศึกษา ในการพัฒนาศักยภาพนิสิต นักศึกษาและงานด้านกิจการนิสิต นักศึกษา เพื่อให้ได้บัณฑิตที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีคุณภาพและสมรรถนะในการแข่งขันทั้งตลาดแรงงานในประเทศและต่างประเทศได้ รวมไปถึงจนถึงการดำเนินการพัฒนาทักษะที่จำเป็น ต่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 จึงริเริ่มให้มีการจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนานิสิต นักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา จากหลักการเหตุผลและความจำเป็นของการพัฒนาคุณภาพนิสิต นักศึกษา เพื่อตอบสนองความท้าทายและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ในยุคโลกาภิวัตน์ที่มีกระแสแห่ง

ความเปลี่ยนแปลงต่างๆ แนวโน้ม ของโลกอนาคตที่ไม่มีความหยุดยั้ง และสังคมที่มีพลวัตสูง รวมทั้งสามารถพัฒนาและยกระดับสมรรถนะและขีดความสามารถของนิสิต นักศึกษาในการแข่งขันในประชาคมโลกได้อย่างมีคุณภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา 2561:2)

มหาวิทยาลัย ถือเป็นสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งเป็น "ศูนย์กลางทางปัญญา" ของสังคม ทั้ง "ศาสตร์" (sciences) และ "ศิลป์" (arts) ที่สร้าง "คนรุ่นใหม่" เพื่อออกไปเป็นผู้นำของ สังคม ภายใต้สภาวะแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว มหาวิทยาลัยมีความสำคัญอย่างยิ่งในฐานะเป็นหลักค้ำการดำรงอยู่หรือการอยู่รอดของสังคม (ชมพู่ โกติรัมย์, 2550) ปัจจุบัน สภาพการใช้ชีวิตในสังคมมีการเปลี่ยนแปลงทั้งในมิติการใช้ชีวิต การเรียนรู้ ครอบครัวยุคใหม่ ตลอดจนภาวะเสี่ยงต่าง ๆ ความไม่สอดคล้องกันระหว่างการศึกษาและทักษะ อาชีพที่พึงประสงค์ในอนาคต นอกจากความเชี่ยวชาญเฉพาะศาสตร์แล้ว ความสามารถที่สำคัญเกี่ยวกับทักษะสื่อสาร การทำงานเป็นหมู่คณะ การแก้ปัญหา การรับความเสี่ยง การออกแบบและสร้างสรรค์ ความรับผิดชอบ ทั้งของตนเองและผู้อื่น การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การบริหารจัดการตนเอง รวมไปถึงจริยธรรมเป็นสิ่ง ที่สถาบันอุดมศึกษาควรเพิ่มพื้นที่การเรียนรู้ของนักศึกษาในแบบของสมรรถนะพื้นฐานรวมทั้งข้ามพื่นความรู้ทาง วิชาการ ซึ่งความรู้และความสามารถเชิงบูรณาการที่ฝังตัวหาไม่ได้จากการเรียนการสอนในห้องที่ขาด ปฏิสัมพันธ์ ซึ่งภารกิจของ สถาบันอุดมศึกษาที่กล่าวข้างต้นนั้นสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม- แห่งชาติ ฉบับที่ 10 พ.ศ. 2550-2554 กล่าวไว้ด้วยว่า การมุ่งพัฒนาสังคมให้อยู่เย็นเป็นสุข ควบคู่การมี คุณธรรมนำความรอบรู้ รู้เท่า-ทันโลก ชุมชนเข้มแข็ง สังคมสันติสุข ยังนำปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงนำมา พัฒนาคนในชาติให้เจริญรุ่งเรือง เพื่อเป็นการพัฒนาคนให้มีศักยภาพ คือการพัฒนาคนในชาติให้มีความพร้อม ทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญา คุณธรรม จริยธรรม อารมณ์ มีความสามารถในการแก้ปัญหา มีทักษะในการ ประกอบอาชีพให้มีความ มั่นคงในการดำรงชีวิตและอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข เมื่อเยาวชนได้รับการพัฒนาก็เป็น อีกหนึ่งกำลังสำคัญที่จะทำให้ประเทศชาติมีศักยภาพมากขึ้น โดยเน้นการพัฒนาที่เยาวชนนักศึกษา ให้เป็น บัณฑิตที่มีคุณลักษณะพึงประสงค์

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตไทย

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2560:1) บัณฑิตระดับอุดมศึกษาเป็นผู้มีความรู้ มีคุณธรรม จริยธรรม มีความสามารถในการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง สามารถประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อการดำรงชีวิตในสังคม ได้อย่างมีความสุขทั้งทางร่างกายและจิตใจ มีความสำนึกและความรับผิดชอบต่อในฐานะพลเมืองและพลโลก

ตัวบ่งชี้

1. บัณฑิตมีความรู้ ความเชี่ยวชาญในศาสตร์ของตน สามารถเรียนรู้ สร้างและประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อ พัฒนาตนเอง สามารถปฏิบัติงานและสร้างงานเพื่อพัฒนาสังคมให้สามารถแข่งขันได้ในระดับสากล
2. บัณฑิตมีจิตสำนึก ดำรงชีวิต และปฏิบัติหน้าที่ตามความรับผิดชอบต่อโดยยึดหลักคุณธรรม จริยธรรม

3. บัณฑิตมีสุขภาพดีทั้งด้านร่างกายและจิตใจ มีการดูแล เอาใจใส่รักษาสุขภาพของตนเองอย่างถูกต้อง เหมาะสม

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ (2562:6) ได้กำหนดคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของมหาวิทยาลัยและเป็นไปตามอุดมการณ์ของมหาวิทยาลัย ดังนี้

1. คนดี หมายถึง บัณฑิตมีความสุภาพอ่อนน้อม กตัญญูรู้คุณ ชยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ อดทน มีสำนึกรักท้องถิ่นและความเป็นไทย

2. ความรู้ดี หมายถึง บัณฑิตรู้จักแสวงหาความรู้ มีความรู้และประสบการณ์ในสาขาวิชาที่ศึกษาและสามารถประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตได้อย่างเหมาะสม

3. บุคลิกภาพดี หมายถึง บัณฑิตมีลักษณะท่าทาง การพูดจา การแต่งกายดี มีมนุษยสัมพันธ์การวางตัวได้เหมาะสมกับกาลเทศะ และมีความเข้าใจในวัฒนธรรมข้ามชาติ

4. สุขภาพดี หมายถึง บัณฑิตมีสุขภาพที่ดีครบทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ สุขภาวะกาย สุขภาวะจิต สุขภาวะสังคมและสุขภาพะปัญญา

5. พลเมืองดี หมายถึง บัณฑิตมีวินัย มีความรับผิดชอบ เคารพกฎระเบียบของสังคม เสียสละมีความเอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่ ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน

มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี (2550 : 10-11) ประกอบด้วยคุณลักษณะสำคัญ 3 คุณลักษณะดังนี้

1. คุณลักษณะเด่น คุณลักษณะเด่นของบัณฑิตมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรีที่เป็นเอกลักษณ์ คือ “พร้อมทำงาน (Ready to Work)” โดยมีคุณลักษณะ ดังนี้

1.1 ซื่อสัตย์สุจริต

1.2 ชยัน อดทน และพร้อมปฏิบัติงาน

1.3 มีความรู้ตรงกับงานอาชีพ

1.4 คิดเป็น ทำเป็น

1.5 เรียนรู้ตลอดชีวิตและปรับตัวให้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลง

1.6 มีบุคลิกภาพที่ดีและมีสัมมาคารวะ

2. คุณลักษณะทั่วไปของบัณฑิตมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรีกำหนดตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาของไทย (TQF: HED) ได้แก่ 1) มีคุณธรรม จริยธรรม 2) มีความรู้ 3) มีทักษะทางปัญญา 4) มีทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และ 5) มีทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ รวมทั้งคุณลักษณะที่ได้จากการวิเคราะห์ความต้องการของผู้ใช้บัณฑิต ตลาดงาน สภาวะของสังคมไทยและสังคมโลก แบ่งเป็น 3 ด้าน ดังนี้

1) ด้านคุณธรรม: บัณฑิตของมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรีต้องมีจิตสำนึกที่ดีและมีความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว วิชาชีพ และสังคมมีคุณธรรมและจริยธรรมเพื่อการดำรงตนในสังคมร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (คุณธรรมจริยธรรม ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และความรับผิดชอบ) ระบบและกลไกพัฒนาหลักสูตรมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

2) ด้านคุณสมบัติ: บัณฑิตของมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี ต้องมีบุคลิกภาพดีมีทักษะและประสบการณ์ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงาน ด้านภาษาการสื่อสารการใช้เทคโนโลยีการคิดวิเคราะห์การแก้ปัญหาในภาวะแวดล้อมการทำงาน (ทักษะการวิเคราะห์และการสื่อสาร ทักษะเชาวน์ปัญญา)

3) ด้านคุณวุฒิ: บัณฑิตของมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรีต้องมีองค์ความรู้ในสาขาวิชาการและประสบการณ์การเรียนรู้และการปฏิบัติงานที่จะสามารถนำไปใช้ในการประกอบอาชีพ รวมทั้งการศึกษาเรียนรู้การใช้ความรู้และประสบการณ์เพื่อการพัฒนาวิชาการในสาขาของตนได้ (ความรู้และทักษะเชาวน์ปัญญา)

3. คุณลักษณะเฉพาะ คุณลักษณะเฉพาะของบัณฑิตมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรีแต่ละหลักสูตร/สาขาวิชา เป็นคุณสมบัติที่กำหนดคุณลักษณะเฉพาะของบัณฑิตในสาขาวิชาเฉพาะด้านเพิ่มเติมเข้าไปในวิชาชีพ ตามลักษณะ และความต้องการบัณฑิตในสาขานั้นมาตรฐานผลการเรียนรู้ของหมวดวิชาศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

สรุปโดยภาพรวม คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตไทย หมายถึง บัณฑิตมีความสุขพออ่อนน้อม กตัญญูรู้คุณ ขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ อดทน มีสำนึกรัก ดำรงความเป็นไทย รู้จักแสวงหาความรู้ และประสบการณ์ในสาขาวิชาที่ศึกษาและสามารถประยุกต์ใช้กิจกรรมนักศึกษาเพื่อเป็นแนวทางในการดำรงชีวิต มีลักษณะท่าทางปิยวาจาดี การแต่งกายดี มีมนุษยสัมพันธ์การวางตัวได้ เหมาะสมกับกาลเทศะ และมีความเข้าใจ ในวัฒนธรรม มีสุขภาวะที่ดีครบทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ สุขภาวะกาย สุขภาวะจิต สุขภาวะสังคม และสุขภาวะปัญญา รวมทั้ง บัณฑิตมีวินัย มีความรับผิดชอบ เคารพกฎระเบียบของสังคม เสียสละ มีความเอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน

การใช้กิจกรรมนักศึกษาเพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตไทย เป็นการกำหนดเป้าหมายและแนวทางในการ พัฒนาคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัย เพื่อให้ทุกคณะใช้เป็นเกณฑ์ และเป้าหมายในการดำเนินงาน ด้านหลักสูตร การจัดกระบวนการเรียนการสอน และกิจกรรมนอกหลักสูตร เพื่อพัฒนา นักศึกษาให้เป็นบัณฑิตให้เป็นทั้งคนเก่ง คนดี และมีความสุข ให้ความสำคัญกับการจัดกิจกรรมนักศึกษา เพื่อให้ นักศึกษาได้พัฒนาร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ตลอดจนการใช้กิจกรรมนักศึกษาเพื่อพัฒนา คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตไทย 6 ด้าน ดังนี้

1. กิจกรรมด้านวิชาการ หมายถึง มุ่งให้บัณฑิต ส่งเสริมการทำงานด้านกิจกรรมวิชาการของคณะ สาขาวิชาต่าง ๆ ที่ได้รับประสบการณ์ตรงในการเข้าร่วมกิจกรรมได้แสดงความสามารถ ความคิดสร้างสรรค์ และจินตนาการ ได้แสดงผลงานด้วยความภาคภูมิใจ กิจกรรมตัวอย่าง ได้แก่

1.1 กิจกรรมแข่งขันทักษะวิชาการของคณะสาขาวิชาต่าง ๆ

1.2 การจัดประชุมสัมมนา เพื่อเผยแพร่แนวทางในการพัฒนากิจกรรมนักศึกษาให้กับอาจารย์ บุคลากร และนักศึกษาที่เกี่ยวข้องได้รับทราบ กฎ ระเบียบ และแนวปฏิบัติต่าง ๆ ในการจัดกิจกรรม รวมถึง กำหนดแนวทางการพัฒนาและวางแผนปฏิบัติกิจกรรม เสริมสร้าง ความเข้าใจอันดีระหว่างนักศึกษาด้วยกัน อาจารย์ด้วยกัน และระหว่างอาจารย์กับนักศึกษาที่ร่วมกันทำกิจกรรมต่างๆ เพื่อเสริมสร้างภูมิปัญญาให้กับ

นักศึกษาสามารถนำความรู้ไปใช้แก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ เพื่อพัฒนานักศึกษาให้เป็นบัณฑิตที่พึงประสงค์ของสถาบัน เป็นนักวิชาการและนักวิชาชีพที่ดี

1.3 การจัดอบรมให้ความรู้ต่าง ๆ การติวด้านวิชาการ การเข้าค่ายภาษาต่างประเทศ การจัดค่ายวิทยาศาสตร์ การจัดค่ายคอมพิวเตอร์ เป็นต้น

1.4 กิจกรรมพี่ต๋วน้อง เพื่อนช่วยเพื่อน

1.5 กิจกรรมวิชาการเพื่อส่งเสริมความเป็นเลิศทางวิชาการของนักศึกษา

2. กิจกรรมด้านความมีวินัยและความรับผิดชอบ หมายถึง บัณฑิตเป็นคนที่ตรงต่อเวลา มีการปฏิบัติตามระเบียบ ข้อบังคับและประกาศของมหาวิทยาลัย ให้ความสนใจในกิจกรรมการเรียนและรับผิดชอบงาน แต่งกายเรียบร้อยเหมาะสมกับกาลเทศะ มีสัมมาคารวะและสุขภาพเรียบร้อยมีมารยาทในบทบาทต่าง ๆ ได้แก่

2.1 กิจกรรมรู้วินัย เป็นเสริมสร้างนักศึกษาให้มีวินัยและความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม เคารพกฎเกณฑ์ กติกา ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับและประกาศ ตลอดจนการตรงต่อเวลา และการแต่งกายเหมาะสมกับกาลเทศะ รวมทั้งการเสริมสร้างสุขภาพอนามัยที่แข็งแรงทั้งร่างกายและจิตใจ ไม่ยุ่งเกี่ยวกับอบายมุขและยาเสพติด ตระหนักถึงความปลอดภัยและการดูแลสภาพแวดล้อมให้เป็นไปตามหลัก 5 ส

2.2 กิจกรรมจิตอาสา เสริมสร้างนักศึกษามีวิสัย รับผิดชอบ ให้มีจิตสำนึกสาธารณะ เสียสละ และช่วยเหลือส่วนรวม มีส่วนร่วมในการพัฒนามหาวิทยาลัยและสังคม

2.3 กิจกรรมพัฒนาภาวะผู้นำ เป็นการพัฒนาศักยภาพผู้นำนักศึกษาเชิงสร้างสรรค์ เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้อื่นในด้านบริหารจัดการด้านวินัยตนเองและร่วมรับผิดชอบต่อสังคม

2.4 กิจกรรมสร้างความซื่อสัตย์สุจริต

2.5 กิจกรรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม (ค่านักศึกษาใหม่)

2.6 กิจกรรมสร้างเสริมคุณธรรมเตรียมความพร้อมนักศึกษาชั้นปีที่ 1 เพื่อพัฒนาทักษะแห่งศตวรรษที่ 21

3. กิจกรรมด้านบำเพ็ญประโยชน์ หมายถึง บัณฑิต มีการบำเพ็ญตนเพื่อส่วนรวม อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและร่วมกิจกรรมพัฒนามหาวิทยาลัยและชุมชน ได้แก่

3.1 กิจกรรมค่ายอาสาและบำเพ็ญประโยชน์

3.2 กิจกรรมค่ายอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

3.3 กิจกรรมทำความสะอาด ซ่อมแซมสาธารณะประโยชน์ โดยไม่เน้นโดยไม่เน้นการสร้างอาคารและสิ่งก่อสร้าง

3.4 กิจกรรมอาสาคุ้มครองผู้บริโภค

3.5 กิจกรรมคลินิกสิ่งแวดล้อม

3.6 กิจกรรมหนุ่มสาวเข้าใจคุณธรรมจริยธรรม

3.7 กิจกรรมปลูกป่า รักโลกใบนี้

3.8 กิจกรรมจิตอาสาทำความดีเพื่อสังคม

3.9 กิจกรรมจิตอาสาเพื่อท้องถิ่น

4. กิจกรรมด้านความมีสุขภาพกาย สุขนิสัยและสุขภาพจิตที่ดีหมายถึง บัณฑิตรู้จักดูแลสุขภาพ สุขนิสัยและออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอไม่เสเพลสิ่งเสพติดและสิ่งมอมเมา มีความมั่นใจในตัวเองและกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม ร่าเริง แจ่มใส มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้อื่น ได้แก่

4.1 กิจกรรมคลินิกสุขภาพ

4.2 กิจกรรมพัฒนาสุขภาพ 3 ด้าน พัฒนากีฬาเพื่อสุขภาพ พัฒนากีฬาเพื่อมวลชน พัฒนากีฬาเพื่อความเป็นเลิศ

4.3 กิจกรรมทดสอบสมรรถภาพทางกายประจำปีของนักศึกษา

4.4 กิจกรรมสัปดาห์กีฬาสบาย ๆ

4.5 กิจกรรมกีฬาด้านภัยยาเสพติด

4.6 กิจกรรมกีฬาชาวหอพัก

4.7 กิจกรรมกีฬาเครือข่ายสถาบันอุดมศึกษา

4.8 กิจกรรมมหกรรมกีฬาภาคฤดูร้อน

4.9 กิจกรรมประกวดเชียร์ลีดเดอร์

4.10 กิจกรรมแอโรบิคและการออกกำลังกาย

5. กิจกรรมด้านสุนทรียภาพทั้งทางด้านศิลปะ ดนตรี หมายถึง บัณฑิตสนใจกิจกรรมงานด้านศิลปะ ดนตรี ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีอันดีงามของท้องถิ่นและกีฬา

5.1 กิจกรรมประกวดแข่งขัน ด้านศิลปวัฒนธรรมไทย ดนตรี และการแข่งขันกีฬาพื้นบ้าน (กีฬาฮาเฮ)

5.2 การจัดกิจกรรมและสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาเพื่อเสริมสร้างสุนทรียภาพ

5.3 กิจกรรมสร้างสุนทรียภาพให้กับคนในชุมชน

5.4 กิจกรรมประกวดศิลปะการถ่ายภาพ

6. กิจกรรมด้านความกตัญญูทวดเวที หมายถึง บัณฑิต รักเคารพ พ่อแม่ ผู้ปกครองและแสดงออกซึ่งการตอบแทนพระคุณอย่างเหมาะสม ระลึกถึงพระคุณของครู อาจารย์ ผู้มีคุณและแสดงออกซึ่งการตอบแทนพระคุณอย่างเหมาะสม ประพฤติตนเป็นสมาชิกที่ดีต่อครอบครัว ชุมชนและสังคม ได้แก่

6.1 กิจกรรมประเพณีสงกรานต์ กตัญญูต่อบุพการี

6.2 กิจกรรมไหว้ครู

6.3 กิจกรรมประเพณีลอยกระทง

6.4 กิจกรรมการปลูกฝังความกตัญญูทวดเวที

6.5 กิจกรรมความกตัญญูทวดเวทีต่อสิ่งแวดล้อม

สรุปการใช้กิจกรรมนักศึกษาเพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตไทย

ความคาดหวังของสังคมที่มีต่อบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากสถาบันอุดมศึกษา คือ ความเป็นคนดี ความรู้ดี บุคลิกภาพดี สุขภาพดี และพลเมืองดี โดยเป็นคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของบัณฑิตไทย กำหนดไว้ การเรียนการสอนตามหลักสูตรอาจเสริมสร้างคุณลักษณะของบัณฑิตได้ไม่ครบถ้วน จึงจำเป็นต้องเสริมสร้างคุณลักษณะบัณฑิตด้วยกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งถือว่าเป็นกิจกรรมนอกหลักสูตร ภาระหน้าที่ของงานกิจการนักศึกษาหลักที่สำคัญคือ สร้างเสริมและเติมแต่งให้บัณฑิตมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตไทย และตรงตามความต้องการของสังคมโดยสะท้อนให้เห็นในลักษณะของอัตลักษณ์ของสถาบันอุดมศึกษา คือ บัณฑิตมีทักษะชีวิต จิตสาธารณะและสูงส่ง จึงทำให้งานกิจการนักศึกษาเป็นงานที่จะต้องมีการพัฒนานักศึกษาไปพร้อม ๆ กับงานวิชาการ

บทความวิชาการที่กล่าวมาข้างต้น เพื่อนำเสนอเป็นเครื่องมือสำคัญในการดำเนินงานพัฒนาศักยภาพนักศึกษาอย่างมีระบบ และมีประสิทธิภาพอันจะทำให้การดำเนินงานพัฒนานักศึกษาบรรลุ วัตถุประสงค์ การใช้กิจกรรมนักศึกษาเพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตไทย 6 ด้าน คือ 1)กิจกรรมด้านวิชาการ 2)กิจกรรมด้านความมีวินัยและความรับผิดชอบ 3)กิจกรรมด้านบำเพ็ญประโยชน์ 4)กิจกรรมด้านความมีสุขภาพกาย สุขนิสัยและสุขภาพจิตที่ดี 5)กิจกรรมด้านสุนทรียภาพ ทั้งทางด้านศิลปะ ดนตรี 6)กิจกรรมด้านความกตัญญูกตเวที

ข้อเสนอแนะการใช้กิจกรรมนักศึกษาเพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์บัณฑิตไทย

มหาวิทยาลัยควรส่งเสริมสนับสนุน กิจกรรมนักศึกษาเพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตไทย โดยกำหนดเป้าหมายและแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัย เพื่อให้ทุกคณะใช้เป็นเกณฑ์ และเป้าหมายในการดำเนินงานด้านหลักสูตร การจัดกระบวนการเรียนการสอน และกิจกรรมนอกหลักสูตร เพื่อพัฒนานักศึกษาให้เป็นบัณฑิตให้เป็นทั้งคนเก่ง คนดี และมีความสุข ทั้งนี้ให้ความสำคัญกับการจัดกิจกรรมนักศึกษา เพื่อให้นักศึกษาได้พัฒนาร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา สอดคล้องกับ (Good, 1973) เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักศึกษาทั้งทางร่างกายและจิตใจ โดยมุ่งส่งเสริมการเรียนรู้ การใช้ชีวิตในสังคม และการดูแลทางด้านสวัสดิภาพนักศึกษาที่ช่วยให้ นักศึกษามีความพร้อมในการศึกษาเล่าเรียนและเป็นการพัฒนานักศึกษาตามหลักการสำคัญ (วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา, 2554 : 79 - 84) ให้เป็นคนที่สมบูรณ์ทุกด้าน

การส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดตั้งองค์การนักศึกษา และชมรมกิจกรรมต่างๆเพื่อให้นักศึกษาได้มีโอกาสนำตนเองในด้านภาวะผู้นำ การทำงานเป็นทีม ทักษะความ สัมพันธ์ระหว่างบุคคลรวมทั้งการพัฒนา ด้านคุณธรรมจริยธรรม และการมีจิตสาธารณะ ซึ่งสอดคล้องกับ ((Lunenberg & Ornstein, 2014 : 37-39) การพัฒนาผู้นำนักศึกษาควรเป็นไปอย่างเป็นระบบที่ต้องอาศัยปัจจัยนำเข้า คือ ทรัพยากรต่างๆ กระบวนการเปลี่ยนแปลงเพื่อการพัฒนาการพัฒนาผู้นำนักศึกษาอย่างมีคุณภาพและต่อเนื่องจึงจะได้ผลผลิตคือผู้นำนักศึกษาที่มีคุณภาพ

การจัดกิจกรรมนักศึกษาเพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตไทย ให้มีคุณภาพต้องให้นักศึกษาได้เข้าร่วมและเกิดการเรียนรู้ในด้านต่าง ๆ อย่างมีความสุข จะต้องอาศัยทั้งอาจารย์ บุคลากร ด้านกิจการนักศึกษาและโดยเฉพาะอย่างยิ่งต้องอาศัยผู้นำนักศึกษาที่จะร่วมริเริ่มและดำเนินงานกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ ชักนำเพื่อนนักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรม และชักจูงให้บรรดานักศึกษาทั้งสถาบันให้เข้าร่วมกิจกรรม สอดคล้องกับ (สำเนา ขจรศิลป์, 2552 : 253-258) ผู้นำนักศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญในการใช้ภาวะผู้นำร่วมดำเนินกิจกรรมพัฒนานักศึกษาเสริมการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนานักศึกษาตามเป้าหมายระดับชาติ อันมีแนวโน้มการพัฒนาสู่การเป็นผู้นำนักศึกษาในยุคการจัดการศึกษาสู่ประชาคมอาเซียนที่พึงมีการไว้วางใจ เอาใจใส่กัน มีการเปลี่ยนแปลง มีการใช้อำนาจจากความกล้าหาญและความอบอุ่น รวมทั้งใช้การสื่อสารที่มุ่งทำความเข้าใจซึ่งกันและกัน

เอกสารอ้างอิง

- มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่. (2562). *คู่มือกิจกรรมนักศึกษาประจำปีการศึกษา 2562*.
- วัลลภา เทพหัสติน ญ อยุธยา. (2554). *การพัฒนาผลิตนักศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำเนา ขจรศิลป์. (2552). *มิติใหม่ของกิจการนักศึกษา 2: การพัฒนานักศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2560). *สำนักมาตรฐานและประเมินผลอุดมศึกษา*.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ พิมพ์ครั้งที่ 1.(กรกฎาคม 2560).
- มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี. (2550). *รายงานผลการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรีปีการศึกษา 2556-2557*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี, 2561.
- ชมพู โกติรัมย์. (2550). *รอยต่อความทันสมัยและการพัฒนา 2550*. กรุงเทพฯธุรกิจ. สืบค้นเมื่อ 13 กรกฎาคม จาก <http://fulltext.phuket.psu.ac.th/clipping/2550/28832.jpg>
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2561). *ยุทธศาสตร์การพัฒนานิสิตนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- Good, C. V. (1973). *Dictionary of Education*. New York: Hill Book Co.
- Lunenberg, Fred C., & Ornstein, Allan C.. (2004). *Educational Administration Concepts and Practices* (4th ed). Belmont: Wadsworth/Thomson Learning.